

Erkeklerin Psikolojik Yardım Arama Tutumlarını Yordamada Femfobi ve İçselleştirilmiş Kadın Düşmanlığının Rolü

The Role of Femphobia and Internalized Misogyny in Predicting Men's Attitudes Towards Seeking Psychological Help

İbrahim Gültekin*, Emine Durmuş*

Öne Çıkanlar

- Psikolojik destek aramaya dirençli erkeklerin içselleştirilmiş kadın düşmanlığı düzeyi yüksektir.
- Bu erkekler, diğer erkeklerin feminen özellik taşımalarına karşı da güçlü olumsuz duygulara sahiptir.
- Kadın düşmanlığı içerisinde ise "kadını güvenilir bulmama" önemli bir belirteç olmuştur.

Öz: Bu araştırmada erkeklerin psikolojik yardım aramaya ilişkin tutumlarını yordamada erkeklere yönelik femfobi ve içselleştirilmiş kadın düşmanlığının rolü incelenmiştir. Bu amaçla 50 farklı şehirde yaşayan 18-35 yaşları arasındaki 425 erkeğe uygun örnekleme yöntemiyle ulaşılmıştır. Veriler “Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutum Ölçeği”, “Femfobi Ölçeği”, “İçselleştirilmiş Kadın Düşmanlığı Ölçeği” ve kişisel bilgi formu aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma sonuçları erkeklere yönelik femfobi düzeyi yüksek olan erkeklerin kadın düşmanlığı düzeylerinin de yüksek olduğunu göstermektedir. Ayrıca hem erkeklere yönelik femfobi hem de kadın düşmanlığı düzeyinin yüksekliği, psikolojik yardım aramaya karşı olumsuz tutumla ilişkili bulunmuştur. Psikolojik yardım aramaya ilişkin tutumu tahmin etmede belirtilen değişkenler bir arada incelendiğinde, erkeklere yönelik femfobi ve içselleştirilmiş kadın düşmanlığı alt boyutlarından biri olan kadına güvenmeme düzeylerinin anlamlı birer yordayıcı olduğu, buna karşın kadın düşmanlığının diğer alt boyutları olan kadını değersizleştirme ve erkeği değerli görme alt boyutlarının anlamlı birer yordayıcı olmadığı görülmüştür. Diğer bir deyişle psikolojik yardım aramaya karşı olumsuz tutuma sahip olan erkekler; erkeği üstün gören veya kadını değersizleştiren erkekler değil, kadını güvenilirmez bulan ve erkeklerin kadını özelliklere sahip olmasına karşı korku duyarak onları değersizleştirmeye çalışan erkeklerdir. Araştırma bulgularından hareketle erkeklerin yardım almaya ilişkin tutumları kadın ve erkek rolleri çerçevesinde tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Erkeklik, Femfobi, Kadın Düşmanlığı, Mizojini, Psikolojik Yardım.

* Arş. Gör., İnönü Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışma, Türkiye, ibrahim.gultekin@inonu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1902-5753.

* Prof. Dr., İnönü Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışma, Türkiye, emine.durmus@inonu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7102-5833.

Highlights:

- Men who are resistant to seeking psychological help tend to have high levels of internalised misogyny.
- These men also feel negatively towards other men who exhibit feminine characteristics.
- When it comes to misogyny, “the perception that women are unreliable” was a key indicator.

Abstract: This study examines the role of femphobia towards men and internalized misogyny in predicting men's attitudes towards seeking psychological help. A total of 425 men between the ages of 18 and 35, residing in 50 different cities, were sampled using the convenience sampling method. Data were collected using the “Attitudes Towards Seeking Psychological Help Scale”, the “Femphobia Scale”, the “Internalized Misogyny Scale”, and a personal information form. The findings of the study indicate that individuals who have high levels of femphobia towards men also have high levels of misogyny. Both high levels of femphobia towards men and high levels of misogyny are associated with negative attitudes towards seeking psychological help. In examining of the joint effect of the variables on attitudes towards seeking psychological help, it was determined that the level of femphobia towards men and distrust towards women, which is one of the sub-dimensions of internalized misogyny, was identified as a significant predictor. In contrast, the other sub-dimensions of misogyny, namely devaluation women and gender bias in favour of men, were not identified as significant predictors. In other words, men who have negative attitudes towards seeking psychological help are not those who have gender bias in favour of men or who devalue women; rather, they are the ones who find women unreliable and who are afraid of men with feminine characteristics. Based on the research findings, men's attitudes towards seeking psychological help were discussed within the framework of male roles.

Keywords: Femphobia, Masculinity, Men, Misogyny, Psychological Help

Summary

Male roles have a significant impact on seeking psychological help. According to Gültekin and Durmuş (2024), male role norms predict the barriers to seeking psychological help. Within male role norms, anti-femininity norms (norms that state “*A man should not do anything reminiscent of femininity*”) were stated as the strongest predictor of barriers to seeking psychological help. This finding suggests that those who experience more barriers to seeking psychological help may be those who don’t like feminine qualities in men, which is known as “femphobia towards men”, or those who hold misogynistic views.

Femphobia is defined as the regulation and devaluation of norms of femininity in order to ensure the continuity of norms about women in a patriarchal society (Hoskin, 2017), and misogyny is defined by the Oxford University Press (2023) as hatred, dislike, and prejudice towards women. Described by Holland as “the world's oldest prejudice”, misogyny affects social life and creates a negative image of women, especially among men and children (Baydar, 2013). Through this image,

the patriarchal structure based on male hegemony, continues to exist in favour of men, while women are imprisoned in a Pandora's box, overlooked and some of their rights are ignored (Işık, 2022).

This research examines whether misogyny and femphobia significantly predict men's attitudes towards seeking psychological help. The participants in the study were 425 men aged 18-35 living in 50 different cities (the three cities with the highest percentage of participants: 16% Malatya, 15.5% Ankara, 8.2% Samsun) and were reached through a convenience sampling method. The mean age was 23.1 years, with a standard deviation of 4.1. All participants were undergraduate or graduate students. Of the participants, 6.1% stated that they had a high socioeconomic level, 60.2% had a middle socioeconomic level, and 14.8% had a low socioeconomic level. While 20.9% of the participants stated that they had received psychological help in the past, 79.1% had never received professional psychological help in any time in their lives. They were also asked about their preferences regarding the gender of the therapist in case they received psychological help, and 51.5% of the participants stated that they would prefer a female therapist and 48.5% a male therapist.

For the measurements, the Turkish-adapted form of the following scales is used: Attitudes Toward Seeking Professional Psychological Help Scale-Short Form (ATSPHS-SF, Topkaya, 2011), Femmephobia Scale (FS, Türkoğlu ve Beril, 2021), Internalised Misogyny Scale (IMS, Yaman-Sözbir et.al, 2020) as well as a personal information form. As for ATSPHS-SF higher scores indicate positive attitudes towards seeking psychological help, whereas higher scores on the FS and IMS indicate higher levels of femmephobia and misogynistic behaviour.

The results show that, there is a moderately significant negative relationship between attitudes towards seeking psychological help and femphobia ($r = -.35, p = .00$) as well as internalized misogyny ($r = -.37, p = .00$). There is also a moderately significant negative relationship with the sub-dimensions of IMS, which are devaluing women ($r = -.31, p = .00$) and distrust of women ($r = -.36, p = .00$), and a weak significant negative relationship with gender bias in favor of men ($r = -.27, p = .00$).

Multiple linear regression analysis was conducted to see the joint effect of the aforementioned variables. The scores of femphobia, devaluing women, distrust of women and gender bias in favour of men explain 17.4% ($F_{(4-420)} = 22.18, p = .00$) of the attitude towards seeking psychological help. The significant predictor variables in order of importance are distrust of women ($\beta = -.229, p = .00$) and femphobia ($\beta = -.219, p = .00$). On the other hand, devaluing women and gender bias in favour of men are not significant predictors ($p > .05$). In other words,

men who do not find women trustworthy and men who fear men's feminine qualities and try to devalue them, have negative attitudes towards seeking psychological help. On the other hand, devaluing women or gender bias in favour of men was not found as a significant predictor when the joint effect was assessed.

Results show that femphobia towards men and misogyny are negatively related to the attitude towards seeking psychological help. The predictive effect of femmephobia towards men and the sub-dimensions of internalised misogyny of devaluation of women, distrust of women and gender bias in favour of men were tested. Results show that while femphobia towards men and distrust of women were significant predictors of the attitudes towards seeking psychological help, devaluing women and gender bias in favour of men, were not significant predictors when joint effect of variables are controlled.

Kierski and Blazina (2007) examined the fear of feminine experienced by men in various situations and made some inferences about men's seeking psychological help based on the results. They argue that men who experience fear of femininity; behave more in accordance with traditional gender roles move away from empathy, feel the need to wear a social mask, fear of not being understood by others and sometimes feel naked. The aforementioned issues are incompatible with psychotherapeutic processes. Consequently, men who seek psychological assistance may manifest certain masculinity-related defence mechanisms throughout the psychotherapeutic process, in addition to a fear of femininity.

According to the patriarchal perspective, men experience the fear of femininity on a conscious or subconscious level (Kierski ve Blazina, 2007), while at the same time, men who openly display/carry these traits are seen as second-rate and devalued for failing to meet masculine standards (Goffman, 1986; Hoskin, 2017). As Pleck (1981) states, gender roles already contain a number of contradictions within themselves and therefore the majority of men already violate gender roles (cited in Mims, 2022). Therefore, masculinity is a fragile construct that is hardly acquired and easily lost (Vandello ve Bosson, 2012). This fragility is compounded by the fact that men's masculinity performance is constantly being evaluated by other men in the environment (Kimmel, 1997) and therefore men have to constantly present evidence of their masculinity in a way that is visible to others (Vandello ve Bosson, 2012). Thus, for a man who is himself the subject of constant evaluation, the feminine characteristics of other men become even more unacceptable. Such is the extent of this phenomenon that Pielow (1998) posits that feminine traits are demonic influences that lie deep within the male psyche.

The fact that distrust of women, is found to be a significant predictor of negative attitudes towards seeking psychological help, may indicate that men do not find psychotherapy trustworthy either. As a matter of fact, men's expectations that psychotherapists will facilitate the difficulties experienced in solving their problems and their expectations of being accepted by psychotherapists are lower compared to women (Koçyiğit ve Pamukçu, 2018) and they experience trust problems, one of the barriers to seeking psychological help, more than women (Ramdass et al., 2020).

Giriş

Erkeklik ideolojisi, erkeğin sağlık anlayışını etkileyen önemli bir faktördür. Sağlık sorunlarını inceleyen araştırmalar, erkeklerin yardım alma konusunda isteksiz olduklarını ortaya koymakta ve bunu hegemonik erkeklik anlayışına bağlamaktadır (McVittie ve McKinlay, 2010). Diğer bir deyişle, erkeklik ideolojisini takip etmelerinden ötürü erkekler, kendi sağlık ihtiyaçlarına cevap vermemeyi seçmektedirler. Bu durum kimi zaman kadın partnerlerini bir gözetmen konumuna getirmekte ve onlardan gelen “harekete geç” mesajına kadar yardım aramayı düşünmemektedirler (McVittie ve McKinlay, 2010).

Alanyazındaki çalışmaların büyük çoğunluğunun erkeklerin daha az sağlık hizmeti aldığını göstermesi ve önceki literatürün bu durumu, kadınların semptomlara karşı daha hassas olması, daha yüksek hastalık oranına sahip olması ve sağlığa daha fazla ilgi duymasıyla açıklaması üzerine Green ve Pope (1999), 2603 kadın ve erkek katılımcının sağlık davranışlarını 22 yıllık boylamsal bir araştırmada ele almıştır. Araştırma sonuçları 22 yıllık sürecin tamamında sağlık durumu, semptom düzeyleri, sağlık bilgisi, sağlık endişeleri ve sağlık ilgileri kontrol edildiğinde dahi cinsiyetin hala önemli bir yordayıcı olduğunu göstermiştir. Yani tüm bu durumlar bir yana, erkek olmayla ilgili bazı değişkenler erkeklerin daha az sağlık hizmeti almasına neden olmaktadır.

Söz konusu psikolojik sağlık hizmeti olduğunda da durum benzerdir. Araştırmalar kadınlara kıyasla erkeklerin profesyonel psikolojik yardım almaya ilişkin tutumunun daha olumsuz olduğunu (Özbay vd., 2011) ve yardım arama ihtimallerinin daha düşük olduğunu (Vogel vd., 2014; Sagar-Ouriağhli, 2019) göstermektedir. Benzer şekilde erkeklerin yardım almaya ilişkin gönüllülüğü de daha düşüktür (Aydın, 2017). Öte yandan erkeklerde yardım almaya ilişkin gönüllülük artışı, yardım alma davranışı üzerinde kadınlara kıyasla daha yüksek etkiye sahiptir (Gonzalez vd., 2011). Yani erkekler gönüllülüklerindeki artış kadınlara kıyasla daha fazla psikolojik yardım almaya işaret etmektedir. Bu durum iki olası sonucu düşündürmektedir. Bunlardan ilki erkeklerin koşullarının yardım almaya daha müsait olabileceği; ikincisi ise hegemonik erkeklik anlayışının duygusal stoikliğe olan vurgusu (Addis ve Mahalik, 2003) göz

ardı edildiğine, erkeğin kadına kıyasla daha rasyonel bakış açısıyla değerlendirmesi sonucu (Sladek vd., 2010) yardım alma davranışını makul görmesi olabilir.

Erkeklik rolleri, psikolojik yardım aramaya ilişkin engeller üzerinde de önemli bir etkiye sahiptir. Araştırmalar erkeklerin daha yüksek düzeyde profesyonel psikolojik yardım aramaya ilişkin engele sahip olduğunu göstermektedir (Stanhope, 2002; Topkaya, 2017). Gültekin ve Durmuş (2024) ise erkek rolü normları içerisinde kadınsılık karşıtlığının (“*Bir erkek kadınsılığı anımsatacak hiçbir şey yapmamalıdır.*” düşüncesi) psikolojik yardım arama engellerinin en güçlü yordayıcısı olduğunu belirtmiştir. Bu durum femfobi (*femmephobia*) ve kadın düşmanlığının (*misogyny*) psikolojik yardım almayla ilişkili olabileceğini düşündürmektedir.

Femfobi, ataerkil toplumda kadına ilişkin normların devamlılığını sağlamak amacıyla kadınsılık normlarını düzenleme ve onları değersizleştirme olarak tanımlanmaktadır (Hoskin, 2017). Kadın düşmanlığı ise en sade anlamıyla kadınlara karşı nefreti, onlardan hoşlanmamayı ve ön yargılı olmayı ifade eder (Oxford University Press, 2023). Femfobi ve kadın düşmanlığı birbirine benzer kavramlar gibi görünse de odak noktaları birbirinden farklıdır. Kadın düşmanlığı kadınlığa ve cinsiyete odaklanırken femfobi ise kadınsılığa ve toplumsal cinsiyete vurgu yapmaktadır. Yani femfobi kökenini kadın düşmanlığından alan ancak biyolojik yapının ötesine geçen ve bir kavramdır (Hoskin, 2018). Kadından yola çıkarak kadınsılığa karşı korku ve değersizleştirmeyi ifade eder. Femfobi toplumsal düzeyde ön yargıya sebep olur ve yalnızca kadınlar tarafından değil, aynı zamanda feminen özellikler taşıyan erkekler tarafından da deneyimlenebilir (Hoskin vd., 2023).

Erkeklerin diğer erkeklerle karşı duyduğu femfobi, doğası gereği kadınlara yönelik duyulan femfobiden daha karmaşık bir yapıdadır. Çünkü ataerkil bakış açısına göre erkekler bilinç veya bilinçaltı düzeyde kadınsılık korkusunu deneyimlerken (Kierski ve Blazina, 2007) aynı zamanda bu özellikleri açıkça gösteren/taşıyan erkekleri, erkeksi standartları sağlayamadığı için ikinci dereceden görüp değersizleştirilmeye meyillidir (Goffman, 1986; Hoskin, 2017). Öte yandan Pleck’in (1981) de ifade ettiği gibi toplumsal cinsiyet rolleri zaten kendi içinde birtakım çelişkileri barındırmaktadır ve bu yüzden erkeklerin büyük bir çoğunluğu toplumsal cinsiyet rollerini zaten ihlal etmektedir (Akt., Mims, 2022). Dolayısıyla kadınsılık korkusu erkek psişesinde hep diri kalırken bu durum erkekliği de kolayca kaybedilebilen bir kırılgan bir yapı haline gelmektedir (Vandello ve Bosson, 2012).

Bu kırılganlık erkeklerin erkeklik performansının sürekli olarak çevredeki diğer erkeklerce değerlendirilmesi (Kimmel, 1997) ve bu sebeple erkeklerin erkeklik kanıtını sürekli olarak diğerleri tarafından görülecek şekilde sunmak zorunda kalmasıyla (Vandello ve Bosson, 2012)

erkek üzerinde bir yük oluşturur. Bu yüzden kendisi de değerlendirilmeye tabi tutulan bir erkekçe, diğer erkeklerin feminen özellikleri kabul edilemez durum haline gelir. Öyle ki Pielow (1998) kadınsı özellikleri, erkek psişesinin derininde yatan şeytani etkiler olarak değerlendirmektedir. Glick ve diğerlerinin (2007) çalışmasında, zaten geleneksel cinsiyet rollerinin dışında olan eşcinsel erkeklerle yapılan çalışmada, kadınsı eşcinsel erkeklere karşı olumsuz duygulanımda bulunulurken erkeksi eşcinsel erkekler için bu durum söz konusu olmadığı belirtilmektedir.

Bu araştırmada incelenen femfobik tutumun, psikolojik yardım almaya yönelik tutumla ilişkisini doğrudan inceleyen bir çalışmaya alanyazında rastlanılmamasına karşın, femfobinin daha çok geleneksel cinsiyet normlarını benimseyen kişilerde görüldüğü (Henry ve Schudson, 2024) ve geleneksel cinsiyet normlarının psikolojik yardım almaya ilişkin olumsuz tutumla ilişkili olduğu bilinmektedir (Smith, 2007). Bununla beraber Kierski ve Blazina (2007) erkeklerin kendilerinin deneyimlediği kadınsılık korkusunun (*fear of feminine*) da psikolojik yardım almayla ilişkili olduğunu belirtmektedir. Yürüttüğü çalışmalarında kadınsılık korkusu yaşayan erkeğin geleneksel cinsiyet rollerine göre davranmaya çalıştığını, empatiden uzaklaştığını, çıplak hissettiğini, diğerleri tarafından anlaşılmamaktan korktuğunu ve sosyal maske takma ihtiyacı duyduğunu ortaya koymuştur. Bunlarsa psikoterapiyle bağdaşmadığını, bir şekilde psikolojik yardım almaya başlayan erkeklerinse bir takım savunma mekanizması geliştirebileceğini ve/veya psikoterapi sürecinde kadınsılık korkusunun ortaya çıkabileceği ifade etmiştir.

Bu araştırmada ele alından ve femfobi ile yakından ilişkili olan diğer kavram ise kadın düşmanlığıdır. Holland tarafından “Dünyanın en eski ön yargısı” olarak nitelendirilen kadın düşmanlığı özellikle erkeklerde ve çocuklarda olumsuz bir kadın imajı yaratmaktadır (Baydar, 2013). Işık’a (2022) göre bu imaj, erkek hegemonyasına dayalı aterkil yapıyı sürdürmekte ve kadınları bir pandora kutusuna hapsederek görmezden gelinmesine ve haklarının bir kısmı göz ardı edilmesine yol açmaktadır. Rudden (2022) da kadın düşmanlığının ataerkil toplumların istikrarını ve devamlılığını güvence altına aldığını belirtmektedir.

Kadın düşmanlığıyla psikolojik yardım arama ile ilişkisine bakıldığında, kadın düşmanlığının yüksek olduğu ataerkil toplumlarda erkeklerin psikolojik destek servislerinden yararlanma düzeyinin daha az olduğu (Harris vd., 2015) görülmektedir. Bir başka çalışmada kendilerini “Gönülsüz Bekarlar” (involuntary celibaters) olarak adlandıran mizojinist bir grupta yapılan çalışmada; bu kişilerin daha depresif olduğu ve yardım aramalarının önünde bazı erkeklik ilkelerinin durduğu belirtilmiştir (Stijelja ve Mishara, 2023). Çalışmanın yazarları bu mizojinist grubunun üyelerine bireysel psikoterapi yardımı sunulabilmesi için öncelikle yardım aramanın

normalleşmesini sağlamayı ve destek aramakla ilgili utanç ve mahcubiyet duygusuyla mücadele etmeyi önermektedir.

Alanyazındaki bu çalışmalardan hareketle erkeklerin psikolojik yardım aramaya ilişkin tutumunun kadın düşmanı ve femfobik olmayla ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Burada incelenen femfobinin erkeklere yönelik femfobi (kadınsı özelliklere sahip olan erkeğe yönelik korku ve değersizleştirme) olarak ele alınmış olduğunun altını bir kez daha çizmek gerekir. Alanyazın incelendiğinde erkeklere yönelik femfobik tutumun psikolojik yardım aramaya ilişkin tutumla arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaya rastlanmamıştır. Erkeklere yönelik femfobik tutumun kadın düşmanlığıyla ilişkisinin de incelendiği bu araştırma, özgünlüğü ve iki olası yordayıcının ortak ilişkisinin ele alınması yönüyle alanyazına katkı sunmayı amaçlamaktadır. Verilenler ışığında bu araştırmanın erkeklerde cevap aradığı sorular aşağıdaki gibidir:

Erkeklere yönelik femfobi düzeyi ve kadın düşmanlığı düzeyinin erkeklerin psikolojik yardım aramaya ilişkin tutumlarıyla arasında anlamlı ilişki bir ilişki var mıdır?

Erkeklere yönelik femfobi ve kadın düşmanlığı alt boyutları erkeklerin psikolojik yardım aramaya ilişkin tutumun anlamlı birer yordayıcısı mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışmada nicel araştırma desenlerinden korelasyonel desen benimsenmiştir. Modelde erkeklerin psikolojik yardım aramaya ilişkin tutumlarının femfobi ve kadın düşmanlığıyla ilişkisini ortaya koymak amaçlanmıştır.

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcılarını 50 farklı ilde yaşayan (Katılımcı olanı en yüksek olan üç il sırasıyla; %16 Malatya, %15.5 Ankara, %8.2 Samsun'dur.) ve uygun örnekleme yöntemiyle ulaşılan 18-35 yaş arasındaki 425 erkek oluşturmaktadır. Yaş ortalaması 23.1, standart sapması 4.1'dir. Katılımcıların tamamı üniversite öğrencisi veya mezunudur. Katılımcıların %6.1'i üst, %60.2'si orta, %14.8'i düşük sosyoekonomik düzeye sahip olduklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların %20.9'u geçmişte psikolojik yardım aldığını belirtirken %79.1'i hayatının hiçbir döneminde profesyonel psikolojik yardım almamıştır. Ayrıca psikolojik yardım almaları durumunda terapistin cinsiyetine ilişkin tercihleri sorulmuş, katılımcıların %51.5'i kadın, %48.5'i erkek terapist tercih edeceklerini belirtmişlerdir.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formu araştırmaya katılan katılımcıları daha iyi tanımlayabilmek amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Formda demografik bilgilerin yanı sıra katılımcıların psikolojik yardım alma deneyimlerine ve tercihlerine sorulara (Örneğin “*Geçmişte herhangi bir psikolojik yardım aldınız mı?*”) yer verilmiştir.

Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutum Ölçeği Kısa Formu

Fischer ve Turner (1970) tarafından geliştirilen (*Attitudes Toward Seeking Professional Psychological Help Scale*) ve Fischer ve Farina (1995) tarafından kısa formu hazırlanan ölçeğin Türk kültürüne uyarlaması Topkaya (2011) tarafından yapılmıştır. Psikolojik yardım almaya ilişkin tutumları ölçen 4’lü Likert tipindeki ölçeğin 9 maddesi (Örneğin “Uzun bir süre endişeli veya üzgün olsam, psikolojik yardım almayı isterim.”) bulunmaktadır. Tek boyuta sahip olan ölçekten alınabilecek en düşük puan 0, en yüksek puan 27’dir. Ölçekten alınan yüksek puanlar daha yüksek olumlu tutuma işaret etmektedir. Ölçeğin uyarlama çalışması 408 yetişkin yaşlı bireyle yürütülmüş olup bu çalışmada McDonald’ın omega değeri ve Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .76 olarak bulunmuştur. Mevcut çalışmada ise Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .81’dir.

Femfobi Ölçeği

Hill ve Willoughby (2005) tarafından geliştirilen Cinsiyetçilik ve Transfobi Ölçeğinin (*Genderism and Transphobia Scale*) transfobi/cinsiyetçilik alt boyutuna ait 9 madde Hoskin (2018) ve Hoskin ve diğerleri (2024) tarafından erkeklere uygulanarak, bu maddelerin femfobi düzeyini ölçtüğü belirtilmiştir. Türk kültürüne uyarlama çalışması ise benzer şekilde iki aşamalı olarak gerçekleşmiştir. Önce transfobi/cinsiyetçilik alt boyutu Cingöz-Ulu ve diğerleri (2016) tarafından uyarlanmış, daha sonra burada yer alan 9 madde Türkoğlu ve Sayılan (2021) tarafından uyarlanarak psikometrik özellikler açısından değerlendirilmiş ve 7 madde olarak kullanılabileceği belirtilmiştir. Ölçek erkeklerin feminen özellikleri benimseyen erkeklere karşı korku ve değersizleştirme düzeyini ölçmektedir (Örneğin “Kadınısı görünen veya davranan bir erkekle dalga geçilebilir.”). 7’li Likert tipinde olan ölçekten alınabilecek en düşük puan 7, en yüksek puan 49’dur. Ölçekten alınan puanın artışı yüksek düzeyde femfobiye işaret etmektedir. Uyarlama çalışmasında ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .88 bulunurken mevcut çalışmada ise .83 olarak bulunmuştur.

İçselleştirilmiş Kadın Düşmanlığı Ölçeği

Piggott tarafından 2004 yılında geliştirilen (*Internalized Misogyny Scale*) ve Yaman-Sözbir ve diğerleri (2020) tarafından Türk kültürüne uyarlanan ölçek kadın düşmanlığının içselleştirilme düzeyini ölçmektedir. 7'li Likert tinindeki ölçeğin *Kadını değersizleştirme* (4 madde), *Kadına güvenmeme* (6 madde) ve *Erkeği değerli görme* (7 madde) olmak üzere 3 alt boyutu bulunmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 17, en yüksek puan 119'dur. Yüksek puanlar yüksek düzeyde içselleştirilmiş kadın düşmanlığına işaret etmektedir. Ölçeğin Türk kültürüne uyarlama çalışması 510 üniversite öğrencisiyle gerçekleştirilmiş olup bu çalışmada Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı kadını değersizleştirme alt boyutu için .71, kadına güvenmeme alt boyutu için .51, erkeği değerli görme alt boyutu için .80 ve ölçeğin tümü için .82 olarak bulunmuştur. Mevcut çalışmada ise Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı kadını değersizleştirme alt boyutu için .85, kadına güvenmeme alt boyutu için .81, erkeği değerli görme alt boyutu için .83 ve ölçeğin tümü için .90'dır.

Verilerin Toplanması

İnönü Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Etik Kurulu'na başvurulmuş ve 22.02.2024 tarihli toplantının 28 numaralı kararıyla etik açıdan uygun olduğuna karar verilmiştir. Ardından Google Formlar aracılığıyla veri seti oluşturulmuştur. Oluşturulan bu forma ait bağlantı adresi çevrimiçi platformlar ve mesajlaşma uygulamaları aracılığıyla araştırmacılar tarafından katılımcılara ulaştırılmıştır. Formun açıklama kısmında onama ilişkin bilgilere yer verilmiş, araştırmacı bilgileri yine bu kısma eklenmiştir. Kısa süre içinde farklı özellikte çok sayıda insana ulaşmayı mümkün kılması çevrimiçi veri toplamanın avantajlarından olup maksimum çeşitliliği sağlamada da önemli bir yere sahiptir. Ulaşılan katılımcıların lokasyonuna ilişkin çeşitliliği bu avantajın önemli bir göstergesidir.

Verilerin Analizi

Çevrimiçi yöntemle elde edilen veri sayısı 489'dur. Eğitim düzeyine göre homojen bir veri seti elde etmek amacıyla (Toplanan verilerin %91.6'sı üniversite ve üzeri eğitim düzeyine sahipti.) 41 adet veri (2 ilkokul, 2 ortaokul, 37 lise) araştırmadan çıkarılmıştır. Cinsiyet rollerinin genç yetişkinlikte daha yerleşik hale geldiği (Powlishta, 2000) göz önünde bulundurulduğunda ve yine homojenliği de pekiştirmek amacıyla 18-35 yaş aralığı dışında kalan kişilere ait 23 veri daha çıkarılmıştır. Son durumda analize 425 kişiden alınan veriler dahil edilmiştir.

İkinci aşamada ölçeklerin normallik varsayımlarını karşılayıp karşılamadığını görmek amacıyla skewness ve kurtosis değerlerine bakılmıştır. Psikolojik yardım almaya ilişkin tutum ölçeği, femfobi ölçeği ve içselleştirilmiş kadın düşmanlığı ölçeği toplam puanı ve alt boyut puanları için skewness değeri -.512 ile .408 arasında, kurtosis değeri ise -1.049 ile -.526 arasında olup, bu değerler verilerin tümünün normal dağıldığını göstermektedir (Tabachnick ve Fidell,

2014). Ayrıca ikinci araştırma sorusunu cevaplandırmak amacıyla yapılan regresyon analizi varsayımlarından biri olan çoklu bağlantılılık durumunu incelemek amacıyla tolerans ve VIF değerlerine bakılmıştır. Tüm yordayıcı değişkenler için tolerans değeri .497 ile .612 arasında ve VIF değeri ise 1.634 ile 2.012 arasında olup bu değerler çoklu bağlantılılık sorununun olmadığını göstermektedir (Field, 2018). SPSS paket programının kullanıldığı araştırmanın sorularını cevaplarken Pearson korelasyon analizi ve çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır.

Bulgular

Erkeklerle yönelik femfobi düzeyi ve kadın düşmanlığı düzeyinin psikolojik yardım aramaya ilişkin tutumla arasında anlamlı ilişki olup olmadığını tespit etmek amacıyla Pearson korelasyon katsayıları incelenmiş olup elde edilen sonuçlar Tablo 1’de verilmiştir. Ayrıca tüm değişkenlere ilişkin ortalama, standart sapma ve ranj değerleri de bu tabloda yer almaktadır.

Tablo 1

Tüm Değişkenlere İlişkin Korelasyon, Ortalama ve Standart Sapma Değerleri (n: 425)

	1	2	3	4	5	6	$\bar{X}$	Ss	Ranj
1. Psikolojik yardım almaya ilişkin tutum	-						1.58	.65	0-3
2. Femfobi	-.35**	-					3.77	1.56	1-7
3. Kadını değersizleştirme	-.31**	.52**	-				4.65	1.63	1-7
4. Kadına güvenmeme	-.36**	.47**	.66**	-			3.71	1.44	1-7
5. Erkeği değerli görme	-.27**	.56**	.53**	.56**	-		2.93	1.40	1-7
6. İçsell eşitirilmiş kadın düşmanlığı	-.37**	.61**	.82**	.87**	.86**	-	3.61	1.24	1-7

* $p < .01$, ** $p < .001$

Tablo 1’de görüldüğü üzere femfobi ile psikolojik yardım aramaya ilişkin tutum arasında orta düzeyde negatif yönlü anlamlı bir ilişki vardır ($r = -.35, p = .00$). Benzer şekilde içselleştirilmiş kadın düşmanlığıyla da orta düzeyde ve negatif yönlü anlamlı bir ilişki vardır ($r = -.37, p = .00$). Bu ölçeğin alt boyutları olan kadını değersizleştirme ($r = -.31, p = .00$) ve kadına güvenmeme ($r = -.36, p = .00$) ile orta düzeyde, erkeği değerli görme alt boyutuyla ise zayıf düzeyde ($r = -.27, p = .00$) negatif yönlü anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 2

Psikolojik Yardım Aramaya İlişkin Tutumun Yordanmasına İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları (n: 425)

Etki	β	Standart hata	%95 Güven aralığı		p
			Alt limit	Üst limit	
Femfobi	-.219	.031	-.179	-0.58	.000**
Kadını değersizleştirme	-.44	.057	-.152	.073	.488
Kadına güvenmeme	-.229	.043	-.240	-.073	.000**
Erkeği değerli görme	-.003	.036	-.072	.068	.956
Sabit		.866	19.954	23.360	.000

* $p < .01$, ** $p < .001$

$R = .418$, $R^2 = .174$, $F_{(4-420)} = 22.182$, $p = .000$

Erkeklerle yönelik femfobi ve kadın düşmanlığı alt boyutlarının psikolojik yardım aramaya ilişkin tutumu yordama düzeyini görmek amacıyla çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Tablo 2 incelendiğinde femfobi, kadını değersizleştirme, kadına güvenmeme ve erkeği değerli görme puanları psikolojik yardım aramaya ilişkin tutumun %17.4'ünü ($F_{(4-420)} = 22.182$, $p = .000$) açıklamaktadır. Önem sırasına göre anlamlı olan yordayıcı değişkenler kadına güvenmeme ($\beta = -.229$, $p = .000$) ve femfobidir ($\beta = -.219$, $p = .000$). Buna karşın kadını değersizleştirme ve erkeği değerli görme anlamlı birer yordayıcı değildir ($p > .05$). Diğer bir deyişle kadınları güvenilir bulmayan ve erkeklerin feminen davranışlarından korkup onları değersizleştirmeye çalışan erkeklerin psikolojik yardım aramaya ilişkin tutumları da olumsuzdur. Kadını değersizleştirme ve erkeği değerli görmeninse, paylaşılan varyans dolayısıyla, psikolojik yardım aramaya ilişkin tutumun anlamlı birer yordayıcısı olmadığı görülmüştür.

Tartışma

Bu araştırmada, erkeklerin diğer erkeklerle yönelik femfobik tutumu ve kadın düşmanlığı düzeylerinin psikolojik yardım aramaya ilişkin tutumlarıyla ilişkisi incelenmiştir. Araştırma sonucunda erkeklerle yönelik femfobik olan, yani kadını özelliklere sahip erkeklerle karşı korku duyan ve onları değersizleştirmeye çalışan erkeklerin psikolojik yardım aramaya ilişkin tutumlarının olumsuz olduğu görülmüştür. Alanyazında benzer bir çalışma mevcut değildir fakat erkeklerin yaşadıkları cinsiyet rolü karmaşası ile ilgili çalışmalar benzer nitelikte sonuçları ortaya koymaktadır. Cinsiyet rolü karmaşası (ve stresi), cinsiyet rollerinin olumsuz sonuçlara veya, kişi veya diğerleri üzerine olumsuz etkiye sebep olduğu psikolojik durumdur (O'Neil, 1981). Kısıtlı duygusallık, homofobi, sosyal kontrol, güç ve yarışma, kısıtlı cinsel ve duygusal davranışlar, başarıya ilişkin obsesyon ve sağlık problemleri ile ilgili alanlarda yaşanabilen cinsiyet rolü

karmaşası, alan yazında istikrarlı bir şekilde psikolojik yardım almaya ilişkin olumsuz tutumla ilişkili bulunmuştur (Good vd.,1989; Berger vd., 2005; Nagai, 2024).

Araştırma sonuçlarından bir diğeri kadın düşmanlığı alt boyutlarından biri olan kadına güvenmemenin psikolojik yardım aramaya ilişkin olumsuz tutumun yordayıcısı olduğu, fakat kadını değersizleştirmenin veya erkeği değerli görmeninse anlamlı birer yordayıcı olmadığıdır. Yani kadın düşmanlığı ve femfobik tutumun yordayıcılık etkisi bir arada incelendiğinde kadına güvenmeme önemli bir yordayıcı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sebeple kadına güvenmemenin erkek psikolojisindeki yerini ve psikolojik yardım almaya karşı tutumla ilişkisini açıklamaya ihtiyaç vardır.

Adler, annenin çocuğu sürekli eleştirmesi, azarlaması, küstürmesi, bağırıp çağırması ve cezalar vererek baskı altında tutulmasının çocukta bütün kadınlara karşı güvensizlik doğuracağını söylerken (Akt., Keskin, 2017), Freud ise erken yaştaki anne bağımlılığı ve anneye olan karşılıksız sevginin, giderek anneyi onun gözünde suçlu duruma düşürebildiğini ve ileri yaşlarda bütün kadınlara karşı öfke ve ret duyguları beslemesine neden olabildiğini ifade etmektedir (Karaca, 2017). Öte yandan özellikle bebeklik döneminde sünnetin erkek çocuğun annesiyle arasındaki bağlanmayı bozduğu ve ileride bütün kadınlara karşı bir güvensizliğe sebep olduğu da belirtilmektedir (Denniston, 1999; Akt., Yavuz vd., 2012).

Erkekler sosyokültürel olarak da kadınlara güvenmemeyi öğrenebilir. Özellikle ataerkil yapıya sahip olan toplumlarda bu tür öğretiler yaygındır. Türk kültüründe kadının hile ve güvensizliğin göstergesi olduğunu ifade eden atasözleri ve deyimler (Yalçın, 2019), kadına güven olmayacağını anlatan hikayeler (Yeşilkaya, 2020), filmler (Genç, 2017), romanlar (Gemili, 2019) yer almaktadır. Hatta Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde bile (Gemici, 2023) benzer temalar yer almaktadır. Dolayısıyla kadına karşı güvensizlik, geleneksel erkek rolü normlarına bağlılığın yüksek olduğu toplumlarda öğretilen ve öğrenilebilen bir olgudur. Yine bu toplumlarda psikolojik yardım alma davranışı ve niyetinin düşük olduğu bilinmektedir (Seidler vd., 2016).

Bu iki olgunun birlikteliği ve kadına güvenmemenin erkekte psikolojik yardım almaya karşı tutumu olumsuz yönde yordaması; erkeklerin terapiyi kadınsı veya kadın işi olarak değerlendiriyor olmalarından kaynaklanıyor olabilir. Nitekim; psikoterapi sürecinde duygusal süreçler ele alınırken erkeklerin duygusal ifadesizliği (Mahalik vd., 2003), kişilerarası etkileşim ve büyümeyi içermesine karşın erkeklerin olumlu sosyal ilişkilere kadınlara kıyasla daha az katılıyor oluşu (Umberson, 1996), danışanın yardım arayışına karşın erkeklerin acılara kendi başına göğüs germeyi seçmesi (Taiwo, 2020) gibi tezatlar psikoterapi sürecinin kadınsı özelliklerle daha çok benzeştiğini ortaya koymaktadır. Bu durum ise kadına güven duymayan erkeklerin

psikoterapi süreçlerine de güvensizlikle bakmalarına ve/veya işlevselliğini sorgulamalarına işaret ediyor olabilir. Alanyazın incelendiğinde erkeklerin psikoterapistlerin sorunlarını çözmede yaşanan zorlukları kolaylaştıracağına ilişkin beklentilerinin ve psikoterapistler tarafından kabul edilme beklentilerinin kadınlara kıyasla daha az olduğu görülmektedir (Koçyiğit ve Pamukçu, 2018). Bir başka çalışmada ise psikolojik yardım arama engellerinden biri olan güven problemlerini kadınlara kıyasla erkeklerin daha çok yaşadığı belirtilmektedir (Ramdass vd., 2020).

Sonuç olarak geleneksel erkeklik rolleriyle doğrudan ilişkili olan erkeklere yönelik femfobi ve kadın düşmanlığının bir yönü olan kadınlara güvenmeme, onları dürüst bulmama erkeklerin psikolojik yardım aramaya ilişkin olumsuz tutumunu tahmin eden önemli birer belirteçtir. Psikolojik yardım aramayı teşvik eden çalışmaların bu çalışmada incelenen değişkenleri ve alanyazında ifade edilen diğer ilişkili değişkenleri (örneğin kadınsılık korkusu, duygusallığa erişim gibi) dikkate alınmalıdır. Ayrıca sosyal psikologların toplumsal düzeyde kendini tekrar eden sağlıklı erkeklik rollerinin işlevsel olmayan yönlerine dikkat çekmesi ve bunu yaparken erkeğin gözünden kadını ve kadınsılığın anlamını göz önünde bulundurması gerekmektedir.

Sonuç

Araştırma sonucunda erkeklere yönelik femfobi ve kadınlara yönelik düşmanlık düzeyi yüksek olan erkeklerin psikolojik yardım almaya ilişkin tutumu genellikle olumsuz olduğu bulunmuştur. Psikolojik yardım almaya ilişkin tutumu tahmin etmede erkeklere yönelik femfobi önemli bir değişken olurken kadının düşmanlığının alt boyutlarından yalnızca kadına güvenmeme önemli bir değişken olarak tespit edilmiştir ve bu iki değişkenin düzeyleri arttıkça psikolojik yardım almaya ilişkin tutum olumsuzlaşmaktadır.

Sınırlılıklar

Araştırmanın verileri uygun örneklem yöntemiyle cevap vermeye müsait ve gönüllü kişilerden toplanmıştır. Dolayısıyla ölçme aracını doldurmayı reddeden grup incelenen değişkenlerden biri açısından ölçme aracını dolduran gruptan farklılaşmaktaysa, sonuçlar önlenmesi mümkün olmayan bir biçimde bir yanlılık içeriyor olabilir. Ayrıca verilerin çevrimiçi ortamda toplanmış olması sosyal beğenilirlik hatalarını azaltabilse de katılımcıların hızlı cevap verme ihtimallerini artırmış olabilir. Katılımcıların 18-35 yaş arasında üniversite eğitimi almış veya almakta olan kişiler olması ise araştırma sonuçlarının genellenebilirliğini sınırlayan bir faktördür.

Öneriler

Bu araştırmanın katılımcıları olan erkeklerin orta düzeyde kadın düşmanlığına sahip olduğu ve kadınsı özellikler taşıyan erkeklere yönelik de orta düzeyde fobik özellik gösterdiği görülmüştür. Bu değişkenlerden özellikle femfobi ve kadına güvenmeme psikolojik yardım almamayla ilişkilidir. Bu durum, faili mağdur konumuna sokan bir döngüye işaret etmektedir. Yani erkeklik ideolojisi yine erkeği zor duruma sokmaktadır. Ancak sistemin daha geniş bir yapıya sahip olduğunu, yani erkeğin davranışlarını belirleyenlerin yalnızca erkekler olmadığını belirtmek gerektiği gibi, mağdur konumundayken de etkilenenlerin yalnızca erkekler olmadığının altını çizmek gerekir. Dolayısıyla toplumda hâkim olan erkeklik anlayışının dikte ettiği gereklilikler ve yasaklamalar üzerinde eleştirel düşünmeye ve bozuk işlev gören normların elimine edilmesine ihtiyaç vardır. Toplumsal düzeyde bu eliminasyonu sağlamaya yönelik her türlü faaliyetin teşvik edilmesi, uygulanması, uygulama miktarı ve sıklığını artırılması önerilmektedir.

Kaynakça

- Addis, M. E., ve Mahalik, J. R. (2003). Men, masculinity and the context of help seeking. *American Psychologist*, 58(1), 5-14. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.58.1.5>
- Aydın, M. (2017). Lisans öğrencilerinin psikolojik yardım aramaya gönüllülüklerinin incelenmesi. *Yıldız Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(1), 76-94. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/303660>
- Baydar, V. (2013). Popüler kültürde mizojini. *Turkish Studies*, 8(151), 151-165. https://www.academia.edu/download/35220462/Populer_Kulturde_Mizojini.pdf
- Berger, J. M., Levant, R., McMillan, K. K., Kelleher, W., ve Sellers, A. (2005). Impact of gender role conflict, traditional masculinity ideology, alexithymia, and age on men's attitudes toward psychological help seeking. *Psychology of Men & Masculinity*, 6(1), 73. <https://doi.org/10.1037/1524-9220.6.1.73>
- Cingöz-Ulu, B., Türkoğlu, B., ve Sayılan, G. (2016). Kadın şiddet mağdurlarına yönelik tutumlarda mağdurun, trans kimliğinin etkisi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 19, 94-104. <https://www.psikolog.org.tr/tr/yayinlar/dergiler/1031828/tpy1301996120160000m000049.pdf>
- Field, A. (2018). *Discovering statistics using IBM SPSS Statistics*. (5. Baskı). Sage Publication.
- Fischer, E. H., ve Farina, A. (1995). Attitudes toward seeking professional psychological help: A shortened form and considerations for research. *Journal of College Student Development*, 36, 368-373. <https://doi.org/10.1037/t05375-000>

- Fischer, E. H. ve Turner, J. L. (1970). Orientations to seeking professional help: development and research utility of an attitude scale. *J Consult Clin Psychol*, 35(1), 79-90. <https://doi.org/10.1037/h0029636>
- Gemici, N. (2023). Evliya Çelebi Seyahatnamesinde kadın algısı. *İslami İlimler Dergisi*, 18(2), 5-40. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3625217>
- Gemili, V. (2019). Roman reel hayatın bir kılavuzu olabilir mi? Ve Ahmed Midhat. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Uluslararası Filoloji ve Çeviribilim Dergisi*, 1(1), 25-43. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/883166>
- Genç, H. N. (2017). 70’li yıllardan 2010’lu yıllara almanya’ya dış göçün türk sinemasındaki yansımaları. In *Göç Konferansı 2017 Seçilmiş Bildiriler* (pp. 173-187). Transnational Press.
- Glick, P., Gangl, C., Gibb, S., Klumpner, S., ve Weinberg, E. (2007). Defensive reactions to masculinity threat: More negative affect toward effeminate (but not masculine) gay men. *Sex Roles*, 57, 55-59. <https://doi.org/10.1007/s11199-007-9195-3>
- Good, G. E., Dell, D. M., ve Mintz, L. B. (1989). Male role and gender role conflict: Relations to help seeking in men. *Journal of counseling psychology*, 36(3), 295. https://www.academia.edu/download/69817343/Male_gender_role_conflict_Relations_to_h20210917-25246-ml9j1b.pdf
- Gonzalez, J. M., Alegría, M., Prihoda, T. J., Copeland, L. A., ve Zeber, J. E. (2011). How the relationship of attitudes toward mental health treatment and service use differs by age, gender, ethnicity/race and education. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 46, 45-57. <https://doi.org/10.1007/s00127-009-0168-4>
- Green, C. A., ve Pope, C. R. (1999). Gender, psychosocial factors and the use of medical services: a longitudinal analysis. *Social Science & Medicine*, 48(10), 1363-1372. [https://doi.org/10.1016/S0277-9536\(98\)00440-7](https://doi.org/10.1016/S0277-9536(98)00440-7)
- Gültekin, İ ve Durmuş, E. (2024). Erkek rolü normlarının psikolojik yardım arama engelleriyle ilişkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi [PAÜEFD]*, 60, 316-336. <https://doi.org/10.9779/pauefd.1198597>
- Harris, M. G., Diminic, S., Reavley, N., Baxter, A., Pirkis, J., ve Whiteford, H. A. (2015). Males’ mental health disadvantage: An estimation of gender-specific changes in service utilisation for mental and substance use disorders in Australia. *Australian & New Zealand Journal of Psychiatry*, 49(9), 821–832. <https://doi.org/10.1177/0004867415577434>

- Henry, R. M., ve Schudson, Z. C. (2024). Femmephobia is related to essentialist and social constructionist beliefs about gender/sex and gender-related political ideologies. *Psychology & Sexuality*, 1-17. <https://doi.org/10.1080/19419899.2024.2403002>
- Hill, D. B., ve Willoughby, B. L. B. (2005). The development and validation of the genderism and transphobia scale. *Sex Roles*, 53, 531-544. <https://doi.org/10.1007/s11199-005-7140-x>
- Hoskin, R. A. (2017). Femme interventions and the proper feminist subject: Critical approaches to decolonizing contemporary Western feminist pedagogies. *Cogent Social Sciences*, 3(1), 1-17. <https://doi.org/10.1080/23311886.2016.1276819>
- Hoskin, R. A. (2018). *Critical Femininities: The Development and Application of Femme Theory*. [Doctoral Thesis, Queens University]. Qspace Library. <https://qspace.library.queensu.ca/bitstreams/78a41f32-cfd0-460f-9d74-329073142748/download>
- Hoskin, R. A., Blair, K. L., ve Holmberg, D. (2024). Femmephobia is a uniquely powerful predictor of anti-gay behavior. *Archives of Sexual Behavior*, 53, 1-14. <https://doi.org/10.1007/s10508-023-02704-5>
- Hoskin, R. A., Serafini, T., ve Gillespie, J. G. (2023). Femmephobia versus gender norms: Examining women's responses to competing and contradictory gender messages. *The Canadian Journal of Human Sexuality*, 32(2), 191-207.
- Işık, M. F. (2022). Felsefe tarihinde mizojini sorunu. *Politik Ekonomik Kuram*, 6(1), 59-72. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2392226>
- Karaca, S., Barlas, G. Ü., Öngün, E., Öz, Y. C., ve Korkmaz, G. (2017). Gazetelerde bulunan kadına yönelik şiddet haberlerinin incelenmesi. *Hemşirelik Akademik Araştırma Dergisi*, 3(3), 137-144. <https://doi.org/10.5222/jaren.2017.137>
- Keskin, U. (2017). Performans değerlendirme hatalarının adler ekolü açısından incelenmesi. *Kesit Akademi Dergisi*, (9), 18-35. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1520730>
- Kierski, W., ve Blazina, C. (2009). The male fear of feminine and its effects on counselling and psychotherapy. *The Journal of Men's Studies*, 17(2), 155-172. <https://doi.org/10.3149/jms.1702.155>
- Kimmel, M. S. (1997). Masculinity as homophobia: fear, shame and silence in the 467 construction of gender identity. In M.M. Gergen ve S. N. Davis. (Eds.), *Toward A New Psychology of Gender*. Taylor & Francis/Routledge.

- Koçyiğit, M., ve Pamukçu, B. (2018). Üniversite öğrencilerinin psikolojik danışmadan beklentileri: cinsiyet, psikolojik yardım alma deneyimi, psikolojik yardım almaya ilişkin 92 tutum ve kişilik özelliklerinin rolü. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(4), 2148-2171. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/611382>
- Mahalik, J. R., Locke, B. D., Ludlow, L. H., Diemer, M. A., Scott, R. P., Gottfried, M., & Freitas, G. (2003). Development of the conformity to masculine norms inventory. *Psychology of men & masculinity*, 4(1), 3. <https://doi.org/10.1037/1524-9220.4.1.3>
- McVittie, C., ve McKinlay, A. (2010). Help-seeking in context: Masculine and feminine identities in relation to men's health issues. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 5, 239-243. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.07.080>
- Mims, C. (2022). *Men & masculinities 101: The gender role strain paradigm*. 25.01.2024 tarihine <https://www.division51.net/post/men-masculinities-101-the-gender-role-strain-paradigm> adresinden erişildi.
- Nagai, S. (2024). Does male gender role conflict inhibit help-seeking? *Japanese Psychological Research*, 66(3), 359-368. <https://doi.org/10.1111/jpr.12413>
- O'Neil, J. M. (1981). Patterns of gender role conflict and strain: sexism and fear of femininity in men's lives. *The Personnel & Guidance Journal*, 60(4), 203-210. <https://doi.org/10.1002/j.2164-4918.1981.tb00282.x>
- Oxford University Press. (2024). Misogyny. *Oxford English Dictionary*. 30 Ekim 2024 tarihinde <https://www.oed.com/search/dictionary/?scope=Entries&q=misogyny> adresinden erişildi.
- Özbay, Y., Terzi, Ş., Erkan, S., ve Çankaya, Z. C. (2011). Üniversite öğrencilerinin profesyonel yardım arama tutumları, cinsiyet rolleri ve kendini saklama düzeyleri. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(4), 59-71. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/209745>
- Piggot, M. (2004). *Double jeopardy: Lesbians and the legacy of multiple stigmatized identities*. [Unpublished thesis]. Swinburne University of Technology. <https://researchbank.swinburne.edu.au/file/4a7c253c-86df-4891-9420-8ac639834d5a/1/Margaret%20Piggott%20Thesis.pdf>
- Powlishta, K. K. (2000). The effect of target age and activation of gender stereotypes. *Sex Roles*, 42(3), 271-282. <https://doi.org/10.1023/A:1007095307977>

- Ramdass, M., Birbal, R., Joseph-Alleyne, G., Harripaul, C., ve Tobago, T. (2020). Students' attitudes towards psychological help-seeking. *Journal of Education and Development*, 4(3). <https://doi.org/10.20849/jed.v4i3.818>
- Rudden, M. G. (2022). Misogyny and Gender Role Straight-Jackets: A Psychoanalytic Perspective. *Psychoanalytic Inquiry*, 42(7), 557-566. <https://doi.org/10.1080/07351690.2022.2121146>
- Sagar-Ouriaghli, I., Godfrey, E., Bridge, L., Meade, L., ve Brown, J. S. (2019). Improving mental health service utilization among men: a systematic review and synthesis of behavior change techniques within interventions targeting help-seeking. *American Journal of Men's Health*, 13(3), 1-18. <https://doi.org/10.1177/1557988319857009>
- Seidler, Z. E., Dawes, A. J., Rice, S. M., Oliffe, J. L., ve Dhillon, H. M. (2016). The role of masculinity in men's help-seeking for depression: a systematic review. *Clinical psychology review*, 49, 106-118. <http://dx.doi.org/10.1016/j.cpr.2016.09.002>
- Serim, F., ve Cihangir-Çankaya, Z. (2015). Yetişkinlerin psikolojik yardım arama tutumlarının yordanması. *Ege Eğitim Dergisi*, 16(1), 178-198. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/57188>
- Sladek, R. M., Bond, M. J., ve Phillips, P. A. (2010). Age and gender differences in preferences for rational and experiential thinking. *Personality and Individual Differences*, 49(8), 907-911. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2010.07.028>
- Smith, J. P. (2007). *Impact of Traditional Masculinity Ideology, Attitudes toward Psychological Help-Seeking, and Problem Type on Young Adult Men's Psychological Help-Seeking Intentions* [Doctoral dissertation, University of Cincinnati] https://etd.ohiolink.edu/acprod/odb_etd/ws/send_file/send?accession=ucin1210638099&disposition=inline
- Stanhope, J. L. (2002). *Barriers to adolescent help seeking: Who's not seeking help and why?* [Master Thesis, University of Windsor]. Leddy Library. <https://scholar.uwindsor.ca/etd/1269/>
- Stijelja, S., ve Mishara, B. L. (2023). Characteristics of Incel Forum Users: Social Network Analysis and Chronological Posting Patterns. *Studies in Conflict & Terrorism*, 1-21. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2023.2208892>
- Suveren, Y. (2022). Günümüz dünyasında kadın düşmanlığı (mizojini) ve görünüşleri. *Sakarya Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 19-36. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2671225>

- Tabachnick, B. G., ve Fidell, L. S. (2014). *Using Multivariate Statistics* (6th ed.). Pearson.
- Táíwò, O. O. (2020). Stoicism (as emotional compression) is emotional labor. *Feminist Philosophy Quarterly*, 6(2). <https://ojs.lib.uwo.ca/index.php/fpq/article/download/8217/8599>
- Topkaya, N. (2011). *Psikolojik yardım alma niyetinin sosyal damgılanma, tedavi korkusu, beklenen yarar, beklenen risk ve tutum faktörleriyle modellenmesi*. (Yayın no. 356258)[Doktora tezi, Ege Üniversitesi]. Yök Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=1zw6GvYMe-q3Hf6HR-3US90SI0F2pkop08WTqQKvVh5mTcxv_C9Zubt2LjfgNyZJ
- Topkaya, N., Şahin, E., ve Meydan, B. (2017). The development, validity and reliability of the barriers to seeking psychological help scale for college students. *International Journal of Higher Education*, 6(1), 48-62. <http://dx.doi.org/10.5430/ijhe.v6n1p48>
- Türkoğlu, B., ve Sayılan, G. (2021). How is masculinity ideology related to transprejudice in Turkey: The mediatory effect of femmephobia. *Psychology & Sexuality*, 13(1), 86-100. <https://doi.org/10.1080/19419899.2020.1870541>
- Umberson, D., Chen, M. D., House, J. S., Hopkins, K., & Slaten, E. (1996). The effect of social relationships on psychological well-being: Are men and women really so different?. *American sociological review*, 837-857. <https://www.jstor.org/stable/pdf/2096456.pdf>
- Vandello, J. A., ve Bosson, J. K. (2013). Hard won and easily lost: A review and synthesis of theory and research on precarious manhood. *Psychology of Men & Masculinity*, 14(2), 101. <https://doi.org/10.1037/a0029826>
- Vogel, D. L., Wester, S. R., Hammer, J. H., ve Downing-Matibag, T. M. (2014). Referring men to seek help: The influence of gender role conflict and stigma. *Psychology of Men & Masculinity*, 15(1), 60. <https://doi.org/10.1037/a0031761>
- Yalçın, C. (2019). Türkçe ve Almandaki atasözleri ve deyimlerde dilsel ve sosyal bağlamda kadına bakış. *Diyalektolog Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi*, (20), 1-10. https://scholar.archive.org/work/wtqwgkln5bbkfn23r6opnmhcrm/access/wayback/https://diyalektolog.com/files/diyalektolog/2084873831_1-%20Ceyda%20YAL%C3%87IN%20son.pdf
- Yaman-Sözbir, Ş., Vural, G., ve Ünal-Toprak, F. (2021). A Study for testing the validity and reliability of the Turkish version of the internalized misogyny scale. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 19, 1705-1715. <https://doi.org/10.1007/s11469-020-00257-5>

- Yavuz, M., Demir, T., ve Doğangün, B. (2012). Sünnetin Çocuk Ruh Sağlığı Üzerine Etkisi: Gözden Geçirme Çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 23(1). <https://doi.org/10.5080/u6508>
- Yeşilkaya, M. (2020). Adıyaman-Gerger ağızlarında ‘kadın’ söylemi üzerine bir analiz. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 13(30), 902-916. <https://doi.org/10.12981/mahder.722368>